

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 604/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou prof. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., Bernoláková 492/5, Modra, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-52Er/2549/2015 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-52Er/2549/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **686,50 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. októbra 2024 domáhal vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-52Er/2549/2015. Sťažovateľ zároveň navrhoval, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu nemajetkovú ujmu vo výške 7 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 686,50 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je povinným v exekučnom konaní o vymoženie dlžného výživného, ako aj riadneho výživného. Sťažovateľ uviedol, že dlžnú sumu, na ktorú sa mala viesť exekúcia, uhradil ešte 16. decembra 2015, t. j. ešte pred tým, ako mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie (30. decembra 2015). Následne preto podal námietky proti exekúcii, ktoré súdny exekútor 11. januára 2016 postúpil Okresnému súdu Bratislava III na rozhodnutie. Podľa sťažovateľa zostal od tohto momentu príslušný exekučný súd nečinný, pričom táto nečinnosť dosiahla v čase podania jeho ústavnej sťažnosti už takmer 9 rokov. Najaktuálnejším úkonom v súdnom spise malo byť podľa sťažovateľa vyjadrenie oprávnenej k jeho námietkam proti exekúcii z 20. januára 2016.

3. Základom ústavnej sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie, že o jeho námietkach proti exekúcii nerozhodol príslušný exekučný súd ani po takmer deviatich rokoch od ich podania, pričom celý čas mal zostať exekučný súd nedôvodne nečinný. Takáto doba je neprípustná do tej miery, že podľa sťažovateľa predstavovala popri porušení jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov aj porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu. Zároveň s ohľadom na nedôvodne dlho trvajúce exekučné konanie sťažovateľ uviedol aj negatívny dopad na jeho základné právo vlastniť majetok, pretože vzhľadom na upovedomenie o začatí exekúcie je stále blokovaný majetok v jeho vlastníctve (napr. nákladný prívies) a on ním nemohol disponovať. Vzhľadom na tieto okolnosti si sťažovateľ uplatnil náhradu majetkovej aj nemajetkovej ujmy vo výške 7 000 eur.

II.

Procesný postup ústavného súdu

4. Ústavný súd zisťoval aktuálny stav napadnutého konania elektronickým dožiadaním v informačnej kancelárii mestského súdu a sprostredkovane aj u príslušnej vyššej súdnej úradníčky. Z odpovede mestského súdu vyplynulo, že v napadnutom konaní rozhodol o námietkach sťažovateľa ešte právny predchodca mestského súdu, teda Okresný súd Bratislava III, a to uznesením č. k. 52Er/2549/2015-30 z 12. mája 2016, pričom prvým výrokom tohto uznesenia zamietol námietky proti exekúcii a druhým výrokom exekúciu zastavil. Mestský súd zaslal ústavnému súdu aj kópiu predkladacej správy Krajskému súdu v Bratislave, podľa ktorej proti predmetnému uzneseniu podala odvolanie oprávnená (23. júna 2016) aj súdny exekútor (14. júna 2016). Predkladacia správa je ale datovaná až 2. augusta 2024 a príslušný súdny spis sa na odvolacom súde nachádza od 6. augusta 2024.

5. Ústavný súd následne ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 604/2024-12 z 22. októbra 2024 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Ústavný súd následne výzvou z 25. októbra 2024 vyzval predsedníčku mestského súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti, najmä s poukazom na nezvykle dlhú dobu medzi doručením odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 52Er/2549/2015-30 z 12. mája 2016 a predložením veci odvolaciemu súdu (2. augusta 2024). Predsedníčka mestského súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 12. novembra 2024 iba lakonicky konštatovala, že na strane súdu nezistila žiadne prekážky, ktoré by bránili skoršiemu predloženiu odvolania odvolaciemu súdu. Okrem toho iba všeobecne poznamenala, že napadnutú vec nemožno považovať za skutkovo alebo právne zložitú a tiež že na strane súdu mohli vzniknúť prekážky v súvislosti s kovidovou pandémiou (v rokoch 2020 až 2022) a následne v rámci sťahovania súdu po zmene súdnej mapy (od apríla do septembra 2023).

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu a jeho predchodcu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-52Er/2549/2015 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

9. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015

Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že nečinnosť konajúceho súdu v predmetnej veci nemala žiadnu príčinnú súvislosť so zložitou veci, pretože išlo o nečinnosť pri predkladaní súdneho spisu odvolaciemu súdu, t. j. pri administratívnom úkone, ktorý má čisto technický charakter. Dĺžku napadnutého konania preto nie je možné v tomto prípade pripísať faktickej alebo právnej zložitosti prerokúvanej veci.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd, vychádzajúc zo skutkového stavu napadnutého konania, konštatuje, že žiadnej zo sporových strán nemožno pripočítať zavinenie za dĺžku napadnutého konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného mestského súdu v napadnutom konaní, resp. jeho právneho predchodcu. V tomto kontexte je neprehliadnuteľná nevysvetliteľná nečinnosť prvostupňového súdu (teda súdu, ktorého postup svojou sťažnosťou napadol sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti) v období medzi podaním odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 52Er/2549/2015-30 z 12. mája 2016 (23. júna 2016, resp. 14. júna 2016) do vyhotovenia predkladacej správy odvolaciemu súdu (2. augusta 2024). Táto nečinnosť vzhľadom na okolnosti prípadu celkom zjavne nebola dôsledkom objektívnych okolností (teda ani covidovej pandémie alebo sťahovania súdu, pozn.), ale iba dôsledkom pochybenia na strane súdu. Takéto obdobie nečinnosti sa v kontexte danej veci jednoducho nedalo prehliadnúť aj napriek tomu, že v čase podania ústavnej sťažnosti (7. októbra 2024) sa už príslušný súdny spis nenachádzal na mestskom súde, ale od 6. augusta 2024 bol na odvolacom súde (Krajský súd v Bratislave). Napadnuté konanie v čase podania ústavnej sťažnosti ale stále nebolo právoplatne ukončené, pričom zavinenie toho stavu možno jednoznačne pripočítať súdu, ktorého postup napadol sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti.

16. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti zo strany mestského súdu, resp. jeho právneho predchodcu, a to až v trvaní ôsmich rokov, pričom napadnuté konanie práve kvôli tomuto obdobiu nečinnosti stále nie je právoplatne ukončené. Ústavný súd preto musel konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov.

17. Vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu ústavný súd poukazuje na to, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva (na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v danej súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ibaže by namietané porušenie tohto základného práva dosahovalo takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07). V predmetnom prípade ale právny predchodca mestského súdu bezdôvodne (zrejme z dôvodu pochybenia, resp. nesprávneho založenia spisového materiálu) nepredložil odvolaciemu súdu súdny spis na rozhodnutie o odvolaní celých 8 rokov, čím prakticky na dlhú dobu zmaril právoplatné uzatvorenie exekučnej veci sťažovateľa, čo v tomto prípade nielenže obmedzilo prístup sťažovateľa k spravodlivosti, ale aj obmedzilo jeho majetkové práva. Na sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní sa totiž vzťahovalo obmedzenie vyplývajúce z upovedomenia o začatí exekúcie a týkajúce sa nakladania s majetkom podliehajúcim exekúcii, resp. vo vzťahu k bežným právnym úkonom [ustanovenia § 61c a § 61d Exekučného poriadku].

18. Na základe uvedených skutočností teda ústavný súd dospel k záveru, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ale aj základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a základné právo na ochranu vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 ústavy) boli postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-52Er/2549/2015 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

19. Ústavný súd poukazuje na skutkový stav, z ktorého vyplynulo, že v čase podania ústavnej sťažnosti už vo veci nekonal mestský súd, ale súdny spis sa už nachádzal na odvolacom súde. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený mestskému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

23. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadosťučinenie v sume 7 000 eur, ústavný súd ale považoval túto sumu za neprimeranú, preto mu priznal finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadosťučinenia zohľadnil ústavný súd svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020), ako aj satisfakčný charakter priznaných trov právneho zastúpenia. Prihliadol pritom aj na okolnosť, že napriek bezprecedentnej nečinnosti konajúceho súdu sa sťažovateľ očividne nezaujímal o priebeh napadnutého konania, pretože v momente podania ústavnej sťažnosti nemal ani len vedomosť o tom, že prvostupňový súd už rozhodol o jeho námietkach proti exekúcii a že prietahy v napadnutom konaní boli vlastne spôsobené nečinnosťou konajúceho súdu pri predkladaní veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, ktoré podala oprávnená v exekučnom konaní a aj samotný súdny exekútor. V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadosťučinenia teda nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 686,50 eur (bod 3 výroku tohto nálezu), t. j. v miere, v akej si ich sťažovateľ uplatnil vo svojej ústavnej sťažnosti.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu